

Johannes 2

Gebruik de 5 stappen methode voor bijbelstudie (of gebruik de vragen die onder aan de tekst staan).

Inhoud van deze les

Jezus openbaart zich aan zijn discipelen (2:1-11).....	1
Jezus openbaart zich aan de schare in Jeruzalem (2:12-25).....	2

Overzicht

Johannes 2:1-11 beschrijft hoe Jezus Christus zich aan zijn eerste discipelen openbaart. Johannes 2:12-25 beschrijft hoe Jezus Christus zich aan de scharen in Jeruzalem openbaart.

Uitleg:

Jezus openbaart zich aan zijn discipelen (2:1-11)

Jezus verandert water in wijn (2:1-10)

***2:1-2.** Op de derde dag nadat Jezus de laatste van de 12 discipelen riep hem te volgen. De dagen hiervoor reisden Jezus en zijn discipelen van Betanië waar Johannes de Doper doopte (ongeveer 36 kilometer ten zuidoosten van Nazaret) naar Kana (ongeveer 14 kilometer ten noorden van Nazaret) naar een bruiloftsfeest.

'De moeder van Jezus' (Maria) was er. Door heel het Evangelie van Johannes noemt Johannes geen enkel keer zijn eigen naam of de namen van zijn familieleden. Maria was waarschijnlijk zijn tante, de zuster van zijn moeder Salome (19:25; Marcus 15:40). Waarschijnlijk was Maria niet een bruiloftsgast, maar een helper bij het bruiloftsfeest. Dat verklaart waarom zij op de hoogte was dat de wijn bijna op was en waarom zij de dienaren een opdracht mocht geven (2:5).

Jezus en zijn discipelen waren ook uitgenodigd. Het is mogelijk dat de uitnodiging naar de bruiloft verband houdt met Natanaël, die uit Kana kwam (21:2). Jezus was geen asceet: "hij eet en drinkt wel" (Matteüs 11:19). Jezus betrok niet alleen zijn discipelen in zijn eigen leven, maar raakte ook betrokken in het leven van zijn discipelen.

***2:3-4.** De moeder van Jezus zei tegen hem, "Ze hebben geen wijn meer". Van alle aanwezigen wist Maria het beste wie Jezus was (vgl. Lucas 1:26-38): 'De Zoon van de Allerhoogste voor wie niets onmogelijk is' (Lucas 1:37). Maria verwachtte een wonderwerk.

Letterlijk: "Vrouw, wat is het voor mij en voor u?" GNB: "Is dat uw zaak of mijn zaak?". Jezus noemt zijn moeder 'vrouw', wat niet oneerbiedig is bedoeld. Jezus geeft aan dat de relatie tussen zijn moeder en hem is veranderd. Maria moest hem niet langer zien als alleen maar haar zoon. Zij moest hem gaan zien als haar Heer! Goede vertaling: "Waarom belast u mij hiermee, vrouw?"

Letterlijk: "Mijn uur is nog niet gekomen". Jezus geeft te kennen dat hij bewust is dat God hem een taak heeft toevertrouwd en dat hij gereed is op te treden wanneer God wil dat hij Gods plan uitvoert. *Gods eeuwige plan heeft voor elk onderdeel een bepaald tijdstip.* Het gaat hier om het tijdstip om zijn heerlijkheid te openbaren (vgl. "het tijdstip om te lijden", vgl. 7:30; 8:20; 12:23; 17:1, en "het tijdstip voor de hemelvaart", vgl. 13:1).

Maria wilde alleen maar dat het probleem m.b.t. de wijn opgelost werd, maar Jezus wilde uiteindelijk zijn heerlijkheid als de gekruisigde en opgestane Messias tonen en dat kan *nu* nog niet. Zijn heerlijkheid wordt pas ten volle openbaar wanneer hij verhoogd wordt (aan het kruis, bij de opstanding en bij de hemelvaart, vgl. 12:27-28). En toch heeft Jezus haar verzoek ingewilligd, het wonderteken gedaan en daarmee voorlopig iets van zijn heerlijkheid geopenbaard. Hoewel het wonderteken wel een openbaring van zijn heerlijkheid was, was de tijd voor de volle openbaring van zijn heerlijkheid nog niet aangebroken.

***2:5.** Doe maar wat hij jullie zegt, wat het ook is. Maria voelde zich dus verantwoordelijk dat er genoeg wijn zou zijn. Zij was overtuigd dat Jezus alleen zou optreden als het de juiste tijd ervoor was. Ze zei deze woorden tegen de dienaren, anders zouden zij misschien geen opdracht van een bruiloftsgast aannemen.

***2:6-9.** Het Joodse reinigingsritueel. De Farizeeën hadden bepaald dat men zijn handen ritueel moest wassen voor het eten (Marcus 7:3). Het water werd uit stenen watervaten geschept en dan over de handen uitgegoten, terwijl de persoon zijn ene vuist in de andere hand draaide.

Letterlijk: Elk met een inhoud van 2 of 3 metreten. Een metreet was ongeveer 37 liter. De watervaten konden elk ongeveer 75-115 liter water bevatten. Dat deze zes stenen watervaten geheel gevuld werden met wijn was een teken van de grootheid van het wonderteken en van de grootheid van zijn genade (vgl. 1:16)!

***2:9-10.** Toen de ceremoniemeester het water dat wijn geworden was proefde, zei hij tegen de bruidegom, “Iedereen zet zijn gasten eerst de goede wijn voor en als zij dronken zijn de minder goede. Maar u hebt de beste wijn tot nu bewaard!

Wat waarschijnlijk gebeurde was dat de dienaren *water* uit de vaten schepten en dat het water in *wijn* veranderde voordat de ceremoniemeester het proefde. Johannes 2:9 zegt letterlijk: “Het water dat wijn geworden was en nu wijn was” (perfectum).

Mogen christenen wijn drinken?

- i. Het drinken van gefermenteerde drank is niet noodzakelijkerwijs verkeerd. Wijn was een deel van het dagelijkse voedsel. De Israëlieten mochten met hun ‘tienden’ voedsel, *wijn en andere bedwelmende drank* kopen te einde *met vreugde* feest voor het aangezicht van God in de tempel te vieren (Deuteronomium 14:22-26). Jezus en zijn discipelen dronken wijn als deel van hun dagelijks voedsel (Matteüs 11:19). Jezus veranderde zelfs water in wijn tijdens een bruiloft (Johannes 2:9-10). In Palestina worden de druiven rijp van juni tot september. Er is daarom geen rede om aan te nemen dat de wijn die vier tot vijf maanden na de druivenoogst geserveerd werd iets anders was dan gefermenteerde druivensap, d.w.z. echte wijn!
- ii. Als gevolg van de bedwelmende aard van wijn, werd het drinken daarvan in de bijbel beperkt. Uitspattingen m.b.t. gefermenteerde drank en dronkenschap worden in de bijbel streng verboden. In het Oude Testament werd de priesters verboden wijn en andere gefermenteerde drank te drinken als zij dienst deden in de tempel (Leviticus 10:9). Israëlieten die een gelofte aflegden moesten zich van wijn onthouden voor de periode van hun gelofte (Numeri 6). Regeringsleiders moesten letten op hun drinkgewoonten, zodat zij niet zouden vergeten recht te spreken (Spreuken 31:4-5). In het Nieuwe Testament moesten geestelijke leiders zelfbeheerst zijn m.b.t. het drinken van wijn en zij mochten nooit dronken worden (Jesaja 28:7; 1 Timoteüs 3:2-3,8). Mensen die leven in dronkenschap en braspartijen zullen het koninkrijk van God niet beërven (Galaten 5:21).
- iii. In bepaalde omstandigheden is het drinken van wijn verkeerd. Christenen mogen andere christenen, die overtuigd zijn dat het drinken van wijn of gefermenteerde drank zondig is, geen aanstoot geven door wijn te drinken in hun tegenwoordigheid (Romeinen 14:21-23). Omgekeerd mogen deze mensen christenen, die wel wijn drinken op andere gelegenheden, niet veroordelen (Romeinen 14:1-4).

Het begin van zijn wondertekenen (2:11)

***2:11.** Het is niet alleen maar een wonderwerk, maar een wonderteken.

- i. Het wonder is niet alleen een *daad* van barmhartigheid in de fysieke werkelijkheid, maar tevens een *teken* dat wijst op een geestelijke werkelijkheid dat zich boven deze aardse werkelijkheid bevindt. Dat wat plaatsvindt in *de schepping* wijst naar wat plaatsvindt in *de herschepping*!
- ii. Het wonderteken is een bewijs van het goddelijke gezag en majesteit (heerlijkheid) van de dader. De bedoeling is om de aandacht van de toeschouwer te leiden van de wonder*daad* naar de wonder*doener*! B.v. ‘de vermenigvuldiging van brood’ (6:14,26) wijst naar ‘het Brood des levens’ (6:35); ‘de genezing van een blinde’ (9:16) wijst naar ‘het Licht van de wereld’ (9:5); ‘de opwekking uit de dood’ (11:47; 12:17-18) wijst naar ‘de Opstanding en het Leven’ (11:25-26); en ‘het veranderen van water in wijn’ (2:9) wijst naar ‘de heerlijkheid en overvloed van Christus’ (2:11); Jezus is gekomen om leven in overvloed te geven (10:10). Hij bewaart het *allerbeste* tot het *allerlaatst*!
- iii. De wondertekenen van Jezus werden niet opgeschreven met de bedoeling dat mensen *zouden beginnen te geloven*, maar dat zij *zouden blijven geloven* dat Jezus daadwerkelijk de beloofde Messias (Christus) is (20:30-31). Wondertekenen zijn niet het middel om mensen tot geloof te brengen (12:37-38)! Geloof komt door het horen van de woorden van Jezus en dus door de verkondiging van de woorden van Jezus (Romeinen 10:14-17)! En God spreekt zijn laatste woord in en door Jezus Christus (Hebreeën 1:1)!

Hij toonde zijn heerlijkheid. ‘Heerlijkheid’ is een samenvattend woord voor al Gods eigenschappen zoals almacht, heiligheid, barmhartigheid, liefde, werkelijkheid of tegenwoordigheid, enz. Het aanschouwen van de heerlijkheid van Christus (1:14) betekent het zien van zijn goddelijke eigenschappen en het erover nadenken. Zijn genade en waarheid worden geopenbaard in al zijn woorden en daden.

en zijn discipelen geloofden in hem. Het werkwoord ‘geloven’ staat in het verleden tijd (de zgn. aoristus). Het betekent niet dat zij pas hier tot geloof kwamen. Zij geloofden al in hem en volgden hem. Het betekent ook niet dat zij aanhoudend en volhardend geloofden, dat door het werkwoord in de tegenwoordige tijd uitgedrukt zou worden. Hier betekent het alleen dat hun geloof verder versterkt werd.

Jezus openbaart zich aan de schare in Jeruzalem (2:12-25)

Jezus in Kafarnaüm (2:12-13)

***2:12.** Hierna gingen Jezus, zijn moeder, broers en discipelen naar beneden naar Kafarnaüm. De uitdrukking 'hierna' geeft aan dat dit kort op de voorgaande gebeurtenis volgde. De bruiloft in Kana vond ongeveer eind februari of begin maart plaats. Met z'n allen bleven zij een paar dagen in Kafarnaüm. Nazaret lag hoog op het plateau en Kafarnaüm lag laag bij de Meer van Galilea. Waarschijnlijk woonden Johannes en Jakobus met hun vader Zebedeüs en moeder Salome in Kafarnaüm (Marcus 1:19-21).

***2:13.** Het paasfeest van de Joden was dichtbij. Het Joodse paasfeest was een feest om de uittocht uit Egypte te herdenken. Het paaslam werd op de 14de dag van de maand Abib (april) geslacht en het feest van de Ongezuurde Broden vond plaats gedurende de volgende 7 dagen. In later tijd werd van alle jongens van boven de twaalf jaar verwacht dat zij naar het paasfeest kwamen. Dit paasfeest vond plaats in april 27 n.C. De andere Joodse feesten in dit Evangelie: het paasfeest van 28 n.C. (6:4); het feest van de tempelwijding (winter 29 n.C., vgl. 10:22) en het paasfeest van 30 n.C. (11:55; 12:1; 13:1; 19:31). De andere evangeliën noemen alleen het laatste paasfeest. Johannes verduidelijkt de Joodse feesten omdat velen van zijn lezers niet-Joden waren, die de gebruiken van de Joden niet kenden.

Jezus ging op naar Jeruzalem. Het meer van Galilea ligt ongeveer 200 meter onder de zeespiegel en Jeruzalem ligt ongeveer 760 meter boven de zeespiegel.

De eerste tempelreiniging (2:14-17)

***2:14.** De Joden maakten hun tempel tot een markt.

- i. Elk Jood mocht een dier naar keuze meebrengen om te offeren. De Joden die van heel ver kwamen, mochten een offerdier in Jeruzalem kopen. Ook moest elk Jood de tempelbelasting van een halve sikkil betalen (Exodus 30:13). De Joden die uit andere landen kwamen, moesten hun geld omwisselen. Heidenen mochten niet in de tempel komen maar wel op het tempelplein van de heidenen. Annas was een heel invloedrijke persoon in het Sanhedrin. Hij wilde zijn eigen schatkist spekken door profijt te maken uit de jaarlijkse paasfeesten en gaf toestemming aan mensen om offerdieren op dit tempelplein te verkopen. Daarom waren er veel verkopers en geldwisselaars op dit tempelplein, die ook profijt wisten te maken uit hun handel.
- ii. Vergelijk wat Jesaja, Jeremia en Jezus hierover zeggen (Jesaja 56:7; Jeremia 7:11; Lucas 2:49; Marcus 11:17-18). Jezus Christus heeft gezag het huis van zijn Vader te reinigen (Psalm 69:10; Johannes 5:22)!
- iii. De tempelreiniging in Johannes 2:14-17 vond plaats aan het begin van het optreden van Jezus, ongeveer maart 27 n.C., maar de tempelreiniging in Matteüs 21:12-13 (Marcus 11:12-17) vond 3 jaar later plaats aan het einde van zijn bediening, april 30 n.C. De Joden hebben dus niets geleerd uit dit optreden van Jezus! Jezus deed verschillende dingen vaker dan één maal: de vermenigvuldiging van broden en vissen, de genezing van blinden en de uitdrijving van demonen. Hij vertelde de gelijkenis van het verloren schaap tweemaal, in Matteüs 18 m.b.t. kinderen en in Lucas 15 m.b.t. tollenaars en zondaars. Hij heeft waarschijnlijk meerdere keren en in verschillende omstandigheden onderricht over dezelfde onderwerpen gegeven.

***2:15-17.** Jezus maakte een zweep van touw en joeg allen de tempel uit, met hun schapen en runderen. Hij smeed het geld van de wisselaars op de grond en gooide hun tafels omver. 'Allen' verwijst alleen naar de handelaars, die in de context genoemd worden, en niet naar de aanbidders in de tempel. De toorn van Jezus is een heilige en rechtvaardige toorn (vgl. Romeinen 1:18). Ook zijn optreden is heilig en rechtvaardig (vgl. Romeinen 1:28-32). Dit is een voorproef van wat hij bij zijn wederkomst gaat doen (vgl. Openbaring 19:15). Al is 'de roede' heden ten dage in de zondige, menselijke cultuur niet populair, in de cultuur van het koninkrijk van God is het een noodzakelijk instrument om te straffen (Spreuken 13:24; 19:18; 22:15; 23:13-14; 29:15; 20:30). De handelaars in 'het huis van zijn Vader', de oudtestamentische tempel, worden door Jezus verjaagd. Zo zullen ook de vernietigers van Gods nieuwtestamentische tempel, het lichaam van de individuele christen, door God vernietigd worden (1 Korintiërs 3:16-17).

Het afbreken en opbouwen van de tempel (2:18-22)

***2:18.** De Joden vroegen: "Met welk teken kunt u bewijzen dat u dit mag doen?" Het waren vooral de Joodse godsdienstige leiders en misschien de tempelpolitie die hem confronteerden.

***2:19.** Breek deze tempel af en in drie dagen laat ik hem doen herrijzen. Dit is een 'mashal', een verborgen gezegde, raadsel of illustratie. Deze uitspraak werd later in de rechtzaken tegen Jezus (Matteüs 26:61) en Stefanus (Handelingen 6:14) gebruikt. Maar Jezus sprak over de tempel van zijn lichaam (2:21). De betekenis van deze illustratie is als volgt.

- i. "Hoewel jullie de tempel van mijn lichaam zullen afbreken, zal ik niettemin na drie dagen uit het doden opstaan!

- ii. En hoewel jullie door mij te doden jullie eigen stenen tempel met het gehele godsdienstige systeem dat daarmee verbonden is zullen afbreken, zal ik niettemin door mijn opstanding een volkomen nieuwe tempel met een volkomen nieuw systeem van aanbidding oprichten". Jezus doelde op de oprichting van de Christelijke Kerk en de aanbidding van de Vader in Geest en in waarheid (4:23-24; vgl. 2 Korintiërs 6:16; Efeziërs 2:19-22; 2 Tessalonicenzen 2:4)!

***2:20.** Voorbeelden in de bijbel van fysieke zaken die fungeren als symbolen van geestelijke zaken. De Joden zeiden: "Zesenvestig jaar heeft de bouw van deze tempel geduurd en u wilt hem in drie dagen weer opbouwen?" De tempel is herbouwd in 516 v.C. onder Zerubbabel (Ezra 6:15), maar Herodus begon aan een verdere uitbreiding en verfraaiing van deze tempel in 19 v.C. De Joden konden voortdurend het onderscheid tussen fysieke zaken en geestelijke zaken niet onderkennen. Steeds legden zij de woorden van Jezus *letterlijk* uit. Bijvoorbeeld:

- i. Nicodemus dacht aan fysieke wedergeboorte, terwijl Jezus sprak over geestelijke wedergeboorte (3:3-8).
- ii. De Samaritaanse vrouw dacht aan fysiek water, terwijl Jezus sprak over geestelijk water (4:14-15).
- iii. De discipelen dachten aan fysiek voedsel, terwijl Jezus sprak over geestelijk voedsel (4:32-34).
- iv. De Joden dachten dat Jezus sprak over zijn vlees eten en zijn bloed drinken, terwijl Jezus sprak over hem te leren kennen en aan te nemen door geloof (6:40,54).
- v. De Joden dachten dat Jezus naar een ander land zou gaan, terwijl Jezus sprak over de hemel (7:34-35).
- vi. De Joden dachten aan de fysieke dood, maar Jezus sprak over de eeuwige dood dat bestaat uit een eeuwige scheiding van Gods tegenwoordigheid en liefde (8:51-52).
- vii. De discipelen dachten dat Lazarus alleen maar in slaap gevallen was, terwijl Jezus zei dat hij gestorven was (11:11-12).

***2:22.** Na zijn opstanding uit de dood herinnerden zijn discipelen zich dat hij dit gezegd had. Pas toen geloofden zij de Schrift (de profetieën over zijn dood, Jesaja 53, en zijn opstanding, Psalm 16) en alles wat Jezus gezegd had (vgl. Lucas 24:25-27,44-45).

Jezus vertrouwde zichzelf niet aan mensen toe (2:23-25)

***2:23.** Veel mensen kwamen tot geloof in zijn naam, omdat zij de wondertekenen zagen die hij deed. Niet elk 'geloof' is een verlossend geloof. De demonen geloven (dat de God van de bijbel de enige God is) en zij sidderen (Jakobus 2:19). Veel discipelen *begonnen* in Jezus te geloven, maar *bleven niet geloven* en gingen uiteindelijk niet langer met hem mee (6:66). Wanneer het woord 'geloven' in de verleden (aoristus) tijd staat, dan duidt het erop dat deze mensen *op een bepaald moment in Jezus geloofden* (bv. omdat zij een wonderwerk zagen), maar *niet aanhoudend en volhardend in hem geloofden* (dat uitgedrukt wordt wanneer het woord 'geloven' in de tegenwoordige tijd staat).

***2:24.** Maar Jezus vertrouwde zichzelf niet aan hen toe omdat hij hen kende. Hij beschouwde niet al deze mensen als ware gelovigen aan wie hij zijn zaak kon toevertrouwen. Hij kende hen omdat hij in hun harten kon kijken!

***2:25.** Niemand hoefde hem iets over de mens te vertellen, want hij wist zelf wat er in een mens omgaat. Alleen Jezus kent de harten van alle mensen. Hij leest hun gedachten, motieven en houding (vgl. 2 Kronieken 16:9). Hij kent hun geheimen (vgl. Hebrëeën 4:13). Hij kende ook het hart van Petrus, Natanaël en Nicodemus.

Vragen

1. Bespreek eerst de vragen van de kringleden.
2. Wat kunnen we van de relatie van Jezus tot zijn moeder leren m.b.t. de relatie tot onze eigen ouders? (2:1-5)
3. Jezus heeft de volmacht om de verkopers en geldwisselaars met een zweep buiten de tempel te drijven. Welk effect heeft dit gegeven op ons (2:15)?
4. Wat is voor ons de implicatie van de woorden: "Breek deze tempel maar af en binnen drie dagen zal ik hem weer opbouwen" (2:19)?